

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izven nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 18.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem čeku, uradu štev. 13.683.

Naprednjakom.

Za poslednje ljubljanske občinske
volitve je postavila svojo listo »Jugo-
slavska zajednica«, ki sta jo tvorili
Narodno-socialistična stranka in gru-
pa okoli »Slov. Naroda«, ker se Na-
rodno-napredna stranka še ni bila ob-
likovala. To listo sta službeno podprli
SKS in tedaj še mlada in mala NRS.
Na prvi pogled je bilo jasno, da se
bosta v volilnem boju kosali samo
Jugoslovanska zajednica na eni ter
»Zveza delovnega ljudstva« (sociali-
sti - komunisti - klerikalci) na drugi
strani. Interes narodne in napredne
Ljubljane je torej zahteval, da zbere
vse svoje glasove na Zajednico. De-
mokratiški mladini pa ne samo, da so
postavili svojo lastno listo, so ves svoj
boj osredotočili ne morda proti »Zve-
zi delovnega ljudstva«, ampak proti
Zajednici. Naj zmaga kdorkoli, samo
ne »Zajednica«, je bilo tedaj Žer-
javovo geslo. Pa čeprav zmagajo ko-
munisti in klerikalci, raje bi videli,
kakor če zmaga zajednica kot na-
sprotnik mladine. Eto, to so vaši »na-
prednjaki«, »nacionalisti« in »državo-
tvorci! Kjer koli je tangirana njihova
samopašnost in sebičnost, se takoj po-
kaže, da so jim »jugoslovanstvo, na-
rod, državotvorstvo in naprednost«
le prazna gesla, fraza, samo sposobna,
da premotijo tistega, ki te gospode in
njihovega pozlačenega nacionalizma
ne pozna.

Na sijajnem javnem shodu »Jugo-
slavske zajednice« v Unioni je te-
daj g. dr. Triller na mladine naslovil
slednji topli apel:

»Trd boj se bo bil v nedeljo in dva-
ma ne more biti, da bo šel ta boj za
relativno večino edinole med našo Za-
jednico in pa klerikalno-komunistično
zvezo. Če torej demokratiški mladi-
nem ni rešitev Ljubljane zgolj na je-
ziku, potem bi morali napredni stvari
na ljubo doprinesiti zadnjo žrtev in
delegirati par sto volilcev k nam. Mi
tega ne moremo storiti, ker bi izdali
s tem svoje zaveznike, mladini pa bi
s tem, v resnici junaškim činom zgra-
dili svoji delegaciji v bodočem občin-
skem svetu zlat most, vodeč k enot-
nemu naprednemu bloku. Preveč so
razvnete strasti, da bi ta trezna misel
našla odmev, toda že danes bodi pri-
bito, da bi izključna krivda za padee
napredne Ljubljane padla na mladins-
ke liste JDS. To naj dobro pomislijo
oni, ki se zbegani napredni volilci, ki
danes še ne vedo kako in kam.«

Seveda ta apel ne samo, da ni našel
odmeva, marveč so mladinski blede
generali še poostri bili borbo proti Za-
jednici. Dr. Žerjav se je kot tedanji
minister za soc. politiko pripeljal v
Ljubljano, tu sam vodil agitacijo ter
osebno posegal vanjo. Od trgovine do
trgovine je havaliral za napredne gla-
sove.

Napoved rezultata teh volitev se je
uresničila. Od 8936 oddanih glasov so
jih demokratiški mladini dobili naj-
manjše, to je 1822. Zajednica je dobila
2917, torej za 1095 glasov več nego
JDS. Zveza delovnega ljudstva pa je
rekordirala s 3952 glasovi.

Jasno je za vsakogar in ne more
biti dvoma, da so mladini v svojem

slepem sovražstvu zaigrali Ljubljano.
Takrat je »Slov. Narod« zapisal tele-
resnične besede na naslov genijal-
nih politikov »Jutrovega« uredništva:
»Vodstvo demokratiške stranke je ves
čas volilne borbe varalo svoje pri-
staše s fikcijo, da gre pri obč. volit-
vah samo za odločitev med mladinsko
stranko in komunistično-klerikalno
zvezo. V tej samoprevari so držali
službeni demokratiški krogi napredne
volilce do zadnjega trenutka in s tem
povzročili, da je »Jugoslovanska za-
jednica«, ki je edino prišla v poštev
pri odločitvi, podlegla komunistično-
klerikalni koaliciji. Mladinski voditelji
so brez dvoma poznali faktičen polo-
žaj in so naprej vedeli, da njihova
stranka niti od daleč ne more priti v
resno kombinacijo pri odločitvi. Kljub
temu so varali javnost in zapeljali
svoje volilce v zmotno. Zato pada vsa
krivda za to, da je padla Ljubljana v
klerikalno-komunistične roke, nanje.
Ta krivda je tem večja, ker so mla-
dinski voditelji na čelu jim dr. Žerjav,
dasi so sami dobro vedeli, da je edina
protiutež proti »Zvezi« — »Jugoslo-
venska zajednica«, še v zadnjem hipu
pred volitvami napeli vse svoje sile
in izrabili vsa tudi nemoralna sred-
stva, da ugrabijo »Zajednico« čim naj-
več glasov, samo da ohranijo na zunaj
fikcijo, da kljub secesiji še vedno
združuje v sebi demokratiška stranka
v Ljubljani pretežno večino napred-
nih volilcev. Da ohranijo to fikcijo, so
žrtvovali narodno in napredno stvar
in spravili drugič Ljubljano v roke
združenim reakcionarjem.«

Tedanji »Slovenski Narod« je točno
in pravilno ožigal nastop mladine
pri poslednjih občinskih volitvah. In
če smo se pri tem predmetu nekoliko
pomudili, tedaj storimo to zategadelj,
da pokažemo, da je današnji položaj
do pičice enak in sličen položaju pred
občinskimi volitvami.

Primerjajoč številke teh občinskih
volitev in poslednjih skupščinskih vo-
litev, pri katerih je SLS dosegla nad
28.000 glasov, mora vsak trezen opa-
zovallec priti do pravilnega zaključka,
da se bje boj med »Narodno zajedni-
co« na eni in SLS na drugi strani. —
Kajti, če prištejemo demokratiškim
1822 glasovom še onih 23 radikalov,
ki so demokratom pomagali do nove
firme nekega »nac. bloka«, pa jim pri-
štejemo še par sto glasov, ne morejo
v nobenem slučaju doseči »Zajed-
nice.«

Pa demokrati zopet varajo svoje
pristaše s fikcijo — glej »Slov. Narod«
— da gre pri teh volitvah za odločitev
med njimi in SLS. Predznost je torej,
ako sedanjí »Slov. Narod« apelira na
»Zajednico«, naj ona pomaga mladins-
ki listi do zmage.

Mi rečemo samo: vsak napredni
glas, oddan Žerjavovi mladinski listi,
tako »nacionalnemu bloku«, dviga
izgleda na zmago — SLS. In da kon-
čamo z besedami »Slov. Naroda« iz
l. 1923 pravimo: »toda že danes bodi
pribito, da bi izključna krivda za pa-
de napredne Ljubljane padla na mla-
dinsko listo JDS!«

Opozicija pripravljena na vse eventualnosti.

Zagreb, 2. februarja. Včeraj se je
vršil tu sestanek opozicije. Sestanka
so se udeležili Davidović, Korošec,
Spaho, Behmen, Pavle Radić, dr. Ni-
hić in Herzeg. Konstatirana je bila

popolna soglasnost opozicije in stor-
jeni so bili potrebni sklepi, da je opo-
zicija pripravljena na vsako možnost.
Osmi februar je za opozicijo dan
zmage.

Wilder izključen iz novinarskega udruženja.

Wilder je glavni krivec preganjanja tiska!

Zagreb, 3. februarja. Častni sod
Jugoslovanskega novinarskega udru-
ženja, sekcija Zagreb, sestavljen po
predsedniku dr. Iv. Lorkoviću
ter iz članov dr. Iv. Politea in dr.
Vesnič, je vzel 26. januarja 1925
po upravnem odboru J. N. U. poslano
mu prijavo pravil članov društva dr.
Jurišića in Miloševića na znanje in
smatra rednega člana društva Ve-
česlava Wilderja, drž. podtaj-
nika v notr. ministertvu kot odgovor-
nega krivca za preganjanje tiska in
ustavitve listov. — Častni sod smatra
za potrebno, da radi te odgovornosti
g. Wilderja ugotovi, če more g. Wil-
der še dalje ostati član društva, ker

se je tako zelo pregrešil na pravi in
interesu javnega tiska. Zato je častni
sod razpravljal na svojih sejah dne
27., 28., 30., 31. jan. in 2. februarja in
o podani prijavi proti g. Wilderju ter
je po podanem dokaznem postopanju
sklenil z večino glasov:

a) Večeslav Wilder je kriv, ker je
aktivno sodeloval v protistavnih,
protizakonitih in načelom svobode
protivnih preganjanjih novinarjev in
listov in se tako pregrešil proti ciljem
društva, obseženim v § 2. dr. pravil,
t. 2., 3., 5., 6., zato izključuje g. Wil-
derja kot rednega člana za vedno iz
Udruženja jugoslovanskih novinarjev.

Udruženje novinarjev proti preganjanju tiska.

Skupščina JNU v Zagrebu od policije prepovedana. — Nezakonitosti poli-
cije.

Zagreb, 3. februarja. Včeraj popo-
dne je sklicalo JNU izredno skupšči-
no, da protestira proti preganjanju ti-
ska. Skupščino pa je policija prepove-
dala, ker baje prijava ni bila taksira-
na. Nato so imeli novinarji konferenco,
na kateri so razpravljali o postopanju
policije, o preganjanju tiska in šikanir-
anju novinarjev in grafičnih radni-
kov. Policija je zaplenila in prepove-
dala nebroj listov in uvedla preventiv-
no cenzuro. V večini slučajev so pri-
tožbe na notranjega ministra ostale
brez odgovora. Preganjanje listov pa

je zadelo tudi novinarje kot zastopni-
ke javnega mnjenja, zlasti pa njih sta-
novske interese. Tako postopanje po-
licije je protistavno, nezakonito, ne-
opravičeno in neukturno. JNU zahte-
va od sedanje vlade, da tako postopa-
nje ustavi in odredi policijskim orga-
nom, da se morajo držati ustave in za-
konov, zlasti pa se morajo pokoravati
odlokom sodnih oblasti. Konferenca je
dalje protestirala proti zabrani skup-
ščine in šikaniranju novinarjev. Novi-
narji so bili prisiljeni na ta način izve-
sti svojo resolucijo.

Jovanović vztraja na demisiji.

Beograd, 3. februarja. Jovanovićeva
ostavka dela Pašiću silne skrbi, ker
se Pašić zaveda, da more Jovanovićev
korak imeti naravnost usodne posledice.
Zato je poslal Pašić k Jovanoviću
beograjskega kandidata Živkovića, da

ta pregovori Jovanovića, da svojo
ostavko prekliče. Živković je obiskal
Jovanovića in ga skušal pregovoriti.
Njegova prizadevanja pa so bila za-
man in je vztrajal Jovanović na svoji
ostavki.

Skrinjice HRSS. bodo postavljene.

Beograd, 3. februarja. Včeraj ni bi-
lo nobenih važnih političnih dogod-
kov. Pašić je imel kratko konferenco
z Mišo Trifunovićem, ki se je vrnil iz
svojega volilnega okrožja in danes
ponovno potuje v Užice. Sklicana
konferenca vlade se ni vršila, ker se
ministri nahajajo izven Beograda.
Danes pričakujejo povratka Žerjava,
Luznića in Uzunovića. Zvečer se bo
najbrže vršila seja ali pa konferenca

vlade, na kateri bodo razpravljali o
volilni politiki. Dr. Krizman je tudi
odpotoval v svoje volilno okrožje,
kjer bo ostal do dne volitev. Glede
postavljanja volilnih skrinjic HRSS
še ni padla odločilna beseda. Kakor
doznavamo z merodajne strani, bodo
te skrinjice v resnici tudi postavlje-
ne, zlasti v somborskem okrožju. Ra-
dikali smatrajo, da bodo skrinjice
HRSS samo slabile položaj opozicije.

Blamaža dr. Žerjava na Vrhniki.

V senci bajonetov je priredil v ne-
deljo dr. Žerjav na Vrhniki shod. —
Ogromna večina zborovalcev je bila
odločno proti dr. Žerjavu. Toda oro-
žništvo je pomagalo dr. Žerjavu, da je

mogel shod dovršiti. Prišlo je do bur-
nih demonstracij in izvršene so bile
številne aretacije, ki so ljudi še bolj
razdražile. Dr. Žerjav je moral kon-
čno z Vrhnike pobegniti.

Za državljansko svobodo — proti terorju!
Za bratski sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci!

Za svobodo govora.

Za nedeljo je sklicala SLS v Ljubljani velik shod, na katerem se naj bi predstavil pristašem SLS g. dr. Korošec kot kandidat mesta Ljubljane.

Shod je bil zelo dobro obiskan in je bila Unionska dvorana nabito polna. Med shodom pa so vdrli v dvorano pristaši samostojne demokrat. stranke in s pomočjo orožništva prodrli do govorniškega odra in razbili shod. Dogodilo se je celo, da je orožnik nastavljal dr. Korošcu bajonet na prsa, ko je hotel ta priskočiti na pomoč napadenemu uredniku Terseglavu.

Razbijalci shoda pravijo, da se je SLS tako zelo pregrešila proti nacionalni misli, da bi bila sramota, če bi smela imeti v Ljubljani javen shod. Da je ta argumentacija napačna, ne bi bilo treba še posebej dokazovati, če bi bile naše razmere le količkaj normalne. Ker če se je SLS v resnici pregrešila proti nacionalni misli, potem n j odgovarja za svoje pregrehe kakor to določa zakon. Če pa ne bi bila po zakonu kazniva, potem je nedopustno, ker proti zakonu, da bi se kdo drugi postavil samolastno nad njo za sodnika. To je tako evidentno, da je izven debate.

Se manje pa drži, da bi bila sramota za napredno in svobodomiselnost Ljubljano, če bi v njej zborovala SLS nemoteno. Prava naprednost zahteva, da se spoštuje tudi mnenje nasprotnika, in svobodomislec, ki udriha po nasprotniku takoj s kolom, če noče ta biti njegovega mnenja, je nonsens, nezmišl. Mislimo, da je narobe sramota za slovensko prestolico, če je tako ne-liberalna, da tepta pravico svobode govora in če ne pusti, da pove tudi nasprotnik svojega mnenja.

Oni, ki so v nedeljo razbili Korošev shod so mnenja, da je večina pristašev SLS od vodstva stranke samo zapeljana in da bi nastopila sama proti vodstvu, če bi le enkrat zvedela za resnico. Recimo, da je to mnenje utemeljeno in recimo, da gori v ljudih, ki so v nedeljo nastopili, res apostolska gorečnost. Tedaj bi razumeli, če bi zahtevali, da dobi na nedeljskem shodu tudi njihov govornik besedo in razumeli bi, če bi shod razbili, ker se njihovi zahtevi ni ustreglo. Toda vsega tega v nedeljo ni bilo in shod je bil razbit na način, ki jasno kaže, da bi bil razbit, pa naj bi govoril dr. Korošec karkoli.

Proti temu moramo nastopiti kot napreden in neodvisen list in najsi vemo, da bodo naše besede napačno tolmačene in dasi vemo, da se jih bo na vse načine zlorabilo. Toda resnica predvsem in zlasti še, ko je v interesu napredna misel in ko gre za osnovne državljanske pravice.

In svoboda govora spada brez dvoma med osnovne državljanske pravice in je kot taka uveljavljena tudi v vidovdanski ustavi. Najvišje kar ima narod, so njegove državljanske svoboščine in med vojno je bil pri nabi-ranju dobrovoljcev najmočnejši argument ravno ta, da je bila Srbija vedno svobodna država in ravno v tem oziru

diametralno nasprotna Avstriji. Zato ne moremo in ne smemo dopustiti nobenega zmanjšanja državljskih svoboščin in zato bomo na braniku svobode govora tudi tedaj, če bo to v korist »klerikalcem«.

Pa tudi iz ozirov na napredne stranke moramo to storiti. SLS ima danes večino slovenskega naroda za seboj — če po pravici ali ne, je čisto irelevantno — in vsi vemo, da pri sedanjih volitvah te večine ne izgubi. Zato je vedno tu možnost, da postane SLS vladna stranka in da pride kot taka v položaj, da vrača milo z dragim. Nikakor nečemo, da bi ustvarili naprednjaki preudic, kadar bi se SLS zahotelo kratiti naprednjakom pravico govora! Tudi tedaj, ko so mladini v opoziciji, mora biti varovana njihova pravica svobode govora!

Naj pripada Ljubljancem katerikoli stranki, vendar ima vsak zmisel za državljanske svoboščine. In smelo rečemo, da ni Ljubljancina, ki bi bil proti svobodi govora. Zato moremo reči tudi to. Nedeljski nastop proti dr. Korošcu ni bil v škodo Korošcu ali SLS, temveč ji je samo koristil. Samo vprašajte Ljubljance, kako mislijo o nedeljskih dogodkih in uverili se boste, da pišemo resnico. Ali hočete v resnici pritirati stvar tako daleč, da ne bo SLS zavlada sama nad deželo, temveč tudi nad Ljubljano! Nehajte vendar že enkrat s svojo brezglavo politiko in ne kompromitirajte več napredne misli, ko da bi bila ona identična z nasiljem!

Najžalostnejše pa je to, da se je zgodilo razbitje Koroševega shoda na način, kakor da bi bilo to v interesu nacionalne misli. Žalostno je, silno žalostno je to, ker dokazuje absolutno nepojmovanje nacionalne misli.

Temeljna teza nacionalne misli je, da je treba vse narod združiti v pozitivnem zacionalnem delu. Niti enega delavca ne more in noče nacionalna ideja pogrešati, zato upliva pravilno pojmovana nacionalna misel vedno le blažilno na razbrzdane strasti, zato je njen efekt vedno zblizjevalen in nikdar razdiralen. Pravi nacionalist ne more sovražiti nobenega Slovenca že zato, ker je Slovenec. Toda nedeljski demonstranti pravijo, da temu ne ugovarjajo, da pa je nemogoče ljubiti izdajalca naroda. Priznavamo, res je to! Toda na drugi strani naj tudi nam bo dovoljeno protivprašanje: Gospodje, ali ne čutite, da je smešno nazivati za izdajalce tiste, ki imajo večino v narodu? Kaj pa ostane od naroda, če je večina izdajalska? Ali ni preje izdajalec tisti, ki je proti večini?

Razbitje Koroševega shoda je grda nerodnost oblasti in težka napaka onih, ki so shod razbili. S tem je bila kršena svoboda govora in zakonitost je doživela občuten udarec. Diskreditirana pa je bila tudi nacionalna misel, zlasti pa še napredna in zato nedeljske dogodke posebno obžalujemo.

Strankarsko polje ni torišče za nacionalista!

Prostaštvo.

V »Narodnem Dnevniku« od 30. pr. m. smo v članku »Za poštenost — proti korupciji« ožigosali kliko »mladinov«, ki je zanesla v Slovenijo korupcijo na gospodarskem in političnem polju. Konstatiramo, da nam niti »Jutro«, niti »Slov. Narod« nista mogla na od nas navedena fakta (Agro-Merkur, Svinčena afeta, Kupovanje političnega prepričanja!) za katere smo navedli dokaze — odgovoriti niti z eno besedo! Kdor molči — pritrjuje! »Ker pa je bila »mladinska« gospoda zadeta v živo, je reagirala po svojem »Jutro« od 31. pr. m. prinaša pod naslovom »Za poštenost in proti korupciji« (Jako čudno se slišijo in bero take besede v — »Jutru«!), njegova večerna izdaja »Sl. Narod« od 1. t. m. pod naslovom »Varanje Ljubljancem z Nar. Zajednico« — tako prostaške osebne napade na dr. Vl. Ravniharja in druge pristaše »Narodne Zajednice«, kakor jih je zmožna

le zločinska matija, ki se zbira okoli teh dveh žalostnih ljubljanskih listov. »Jutro« trdi, da je bilo izzvano z našim člankom! Kako ste nemoralni in smešni gospodje! Vsej poštenosti slovenski javnosti brez razlike strank se v dno duše gnusijo napadi »Jutra« in »Slov. Naroda« — ki jih ta dva mladinska lista vodita že dolgo proti dr. Ravniharju in njegovim somišljenikom! — To je »mladinom« parola: Kdor ne trobi v njihov rog, je »nepošten«, »nelojalen«, »slepar«, goljuf« itd. Mi pa pravimo: »Wie der Schelm ist, so denkt er von anderen!« In tako mislijo z nami tisoči — poštenjakovi!

»Sl. Narod« se spozablja celo tako daleč, da obžaluje, da je pri zadnjih obč. volitvah pisal za »Jugosl. Zajednico«, ki predstavlja isto grupacijo kakor današnja Zajednica, češ, da je bil takrat »mistificiran« in »prevaran«. Če kdo — potem baš »Sl. Na-

rod« nima pravice, da se dela moralnega. Listu, ki je bil v dobrem letu dvakrat prodan — dokler ni srečno prišel v roke »mladinskih« kolovodij v Ljubljani, odrekamo pravico, da pljuje na svojo svetlo preteklost!

In ta list si danes drzne, da poskuša natvesti poštenu javnost, da je bil takrat »mistificiran« in »prevaran«! Ali hoče reči s tem, da ga je mistificiral in prevaral — dr. Tavčar, oni dr. Tavčar, ki je naše »mladinske«

kolovodje poznal v dno duše in jih iz dna duše zaničeval!

Prenizki so nam ti ljudje v svoji nemoralni, kakor da bi jim sledili na njihova pota! Pisava njihovih »revolveržurnalov«, nizkotni osebni napadi na vodje in pristaše nasprotnih jim strank — imajo ravno nasproten efekt: vse, kar pri nas še čuti pošteno, vse kar pri nas še ni podkupljeno — obrača »mladinski« kliko in njenim plačancem — hrbet!

Še enkrat „Slov. Narodu“.

»Slov. Narod« posveča poseben članek — Narodni Zajednici.* Do tu bi bilo vse v redu. Naravnost: hvala mu. Ni je boljše propagande za Narodno zajednico, ako jo napadeta par nobile fratrum »Jutro« in »Slov. Narod«. Potem je stvar gotovo dobra.

Toda ogabno je, ako se Narod — notabene današnji Narod — postavlja na neki visoki pedestal moralne ogorčenosti ter moli očitno izpoved, če je bil pred dvema letoma drugače pisal, nego mora pisati danes. Kaj misli, da bo, Narod danes res še koga premotil, da bi verjel, da je današnji Narod istoveten z dr. Tavčarjevim »Slov. Narodom? Današnji njegov mladinski šefredakter hoče seveda vzdržati to fikcijo, da bi preslepil javnost ter mu ohranil naročnike.

»Slov. Narod« vpleta v svojo polemiko g. Kamenarovića in njegovo afero ter me z njemu lastno perfidnostjo spravlja v zvezo s to afero. Vspe se celo do trditve, da je Kamenarovića afero povzročila razkol v naprednih vrstah in rodila pred dvema letoma Jugosl. zajednico.

»Jutro« je bilo že enkrat občutno obsojeno, ko je zapisalo slično trditve. Ali mika »Slov. Narod« enaka obsodba? Sam glavni urednik »Slov. Naroda« je moral pričati pred sodiščem, da nisem bil v nobeni zvezi s Kamenarovićevo afero ter da je dotično poročilo z obč. zbora Jadranske banke prišlo v »Slov. Narod« brez moje vednosti. Ali hočejo gospodje izzvati, da še bolj odgrnem zastor s te zadeve?

Niti se ne usojam g. Kamenarovića soditi, niti ga ne zagovarjam. To bo že sam opravil. Če bo krivim spoznan, ga tudi pred svojim moralnim forumom ne bom oproščal. Preiskava še ni dokaz o krivdi. Drugim gospodom so se očitale slične in še hujše stvari kakor g. Kamenaroviću. Tudi oni so

* Nekoliko odgovorov mu dajemo že v članku »Naprednjakom« v današnji številki. — Op. uredn.

Sprejmemo.

»Slov. Narod« z dne 31. jan. poroča, da je »Straža« vabila na shod »Bratskega sporazuma« volilce, češ, »da bo na shodu poročal znani srbski rodoljub dr. Boža Marković in da vlada za ta shod veliko zanimanje v vseh. mariborskih krogih, izvemši v onih žerjavovcev, za katere bo ravno to zborovanje prava »žerjavica«. K temu poročilo »Solv. Narod« pristavlja: »Kdo bi bil nekoč mislil, da pride čas, da se narodna-socialistična stranka preda SLS in nato vzklika: »Slov. Narod«: »Fej taki stranki!« — Prav, gospoda, okrog »Slov. Naroda«! Narodni socialisti mirno sprejemamo vaš »fej«. Če vi plačanci dr. Žerjava na nas pljujete, je nam to le dokaz, da smo boljši od vas. Sram pa bi nas moralo biti, ako bi nas vi hvalili, ker bi tedaj javnost vedela, da smo narodni socialisti ravno taki korumpiranci, kakor ste vi, katerih se danes ogiblje vsaka poštena in nepokvarjena duša. V razumevanje javnosti pa ugotavljamo to: Pred nekaj tedni je ta nečedna družica SDS, o kateri gre glas, da je »družica z omejeno zavezo in brez poročstva«, nas narodne socialisti na kolenih prosila in rotila, da naj gremo v državnozbornskih volitvah z njo skupaj, češ narodni socialisti ste edino poštena stranka, ki uživa ugled, z vami bi naša stranka mnogo pridobila.« Takrat, gospoda, okoli Slov. Naroda seveda nismo bili »fej stranka«. Ker pa od takrat pa do danes

bili v preiskavi, pa imeli so milostnega državnega pravdnika, da ni bil predlagal preiskovalnega zapora.

Odločno pa moram nastopiti proti trditvi, da bi Kamenarovića afeta s svojimi posledicami bila posegala v domačo politiko. Z mojo vednostjo ne. Ločitev duhov se je bila pripravila že dolgo pred tem. Sleherni dan nam je dajal dokazov, da ni mogoče bivati pod eno politično streho z ljudmi, ki politične morale vobče dojmiti ne morejo.

Kamenarovića afeta je dala le zunanji povod za dejansko ločitev. Senzacionalna razkritja na obč. zboru Jadranske banke so nam popolnoma odprla oči. S svojim sedanjim kričanjem ne boste prevpili niti svoje vesti, niti ljudskega glasu. — Zakaj nikari ne mislite, če ste se sami pred seboj oprostili, da ste že prosti obsodbe. — S tem stvari še niste spravili s sveta. Koroški svinec drži, opeharjeni plebiscitni fond za Koroško drži, oškodovani tehnični zavod drži, olajšanje Jadranske banke za 3 milijone kron pod fingiranimi konti v korist JDS, ki pa za to ni vedela — drži itd., itd. Vse te in druge stvari so še popolnoma nerazčiščene. Ne triumfirajte prezgodaj in ne hodite na solnce — s Kamenarovićevo afero!

Smešno je torej trditi, da je Kamenarovića afeta pred dvema letoma bila dala temelj »Jugoslovanski zajednici«, češ, da je bila javnost zavedena v zmoto, kakor je smešno reči, da vsled tega »Narodna zajednica« danes nima eksistenčne pravice. O ne, gospodje mladini, vzroki, da vstaja proti vam »Narodna zajednica« in da je proti vam 95 odstotkov vsega našega naroda — leže čisto drugod. In vsi znaki kažejo, da ni več daleč čas ko bo proti vam v enotni fronti — vsa poštena napredna javnost. In rešila Vas ne bo pred političnim pogibom niti kaka izposojena nacionalnost, niti — »državotvornost« Vaša.

Dr. Ravnihar.

NI NASILJA!

Iz Nove Pazove poročajo: Dne 28. januarja popoldne je bil aretiran ves odbor nemške stranke in potem prepeljan v Staro Pazovo, kjer se je sestel s svojimi sotrpinci iz drugih vasi. V vsem je bilo 35 aretirancev. Njih položaj je vsega pomilovanja vreden, ker so nekateri med njimi bolni, zlasti težko neki Wilhelm Lang. Vzrok aretacije je bil, ker so bili aretiranci baje radičevci (a pripadali so nemški stranki. Op. ur.). Poslanec Schumacher je takoj interveniral za aretirane, toda zaman, ker je bil okrajni predstojnik na agitaciji. Ko ga je pozneje vendarle našel, je dejal predstojnik, da bo že ukrenil vse potrebno in aretiranci so ostali v zaporu. — Ampak to ni nobeno nasilje, zakaj pa so Nemci in zakaj ne volijo z mogotci, kakor ti ukazujejo. Kdor ne uboga, tega se pač zapre in v luknjo vtakne sev. Tako zahteva mladinska demokracija!

Narodni izdajalci?

Senzacionalna razkritja »Slovenca«. — Kolovodje »mladinov« — denuncijanti pri italijanskih oblastih proti Jugoslovenom?

»Slovenec« od 31. jan. t. l. je v članku »Ali se jim odpro oči« objavil podatke o svoječasnih kampanji »mladinov« v Ljubljani proti tržaški Jadr. banki. Ta članek vsebuje tako gorostasne očitke, da se človek prime za glavo in vpraša, ali je kaj takega sploh mogoče! Dotični del »Slovenčevega« članka glasi dobesedno:

»Prvo bombo so vrgli »mladini« z denunciacijo proti takrat še jugoslovenski Jadranski banki v Trstu. Kot figuro, ki je podpisala to denunciacijo, poslužili so se nekega odpuščenega uradnika te banke. Mi pa točno vemo, da je bila ta denunciacija plod ljubljanskih »mladinskih« kolovodij, točno vemo, kdo je sodeloval pri sestavi te denunciacije in kdo in koliko denarja so dobili pomagati pri tej denunciaciji!

»Mladini« v Ljubljani so torej v svojem slepem in besnem osebnem sovraštvu razgalili svojo internacionalno brezdomovinsko naravo in denuncirali kot pravi narodni izdajalci jugoslovanski zavod v Trstu italijanskim fašistom! Ako gredo »mladini« radi tega pred sodišče, jim postrežemo z detajli!

Na Jadransko banko v Trstu je bil takrat seveda run, ki jo je spravil v še težji položaj, v kakršnem so jo prejšnji vodje zapustili. Ta težek položaj je dovedel na zahtevo italijanske vlade, ki je podprla zavod s 13 milijoni lir, do italijanizacije Jadranske banke v Trstu, kjer so od tedaj imeli prvo in odločilno besedo Italijani!

Kdo je torej dal povod za to, da je Jadranska banka v Trstu prišla v italijanske roke? To so bili patentirani »jugoslovanski mladodemokrati« in njih drugi!

Pa ta razdiralni uspeh jim ni zadoštal. Organizirali so na to besno kampanjo tudi proti Jadranski banki v Jugoslaviji. Vsakdo še ve, da je objavilo »Jutro« proti Jadranski banki par sto napadov z namenom, da to banko in njene funkcije uniči! Ta časopisna »mladinska« borba, organizirana tudi v inozemstvu in naperjena proti cvetočemu zavodu, v katerem so imeli slovenski delničarji odločilno besedo — je bila tako podla, da so se nad njo zgražali vsi poštenj in solidni gospodarski in politični krogi!

Znano nam je točno, da se je svoj čas vršil v Zagrebu sestanek današnjih kolovodij srbskih in slovenskih samostojnih demokratov, na katerem

je bilo sklenjeno, da se mora Jadranska banka uničiti!

Ta borba, ki se je vodila nad leto dni, je imela za posledico, da je začelo ginevati zaupanje ljudstva do denarnih zavodov sploh. Samo Jadranska banka je, kakor čitamo v njenem zadnjem letnem poročilu, morala izplačati tekom te kampanje svojim vložnikom ca 150 milijonov dinarjev.

In zakaj vsa ta razdiralna kampanja proti tedaj največjemu, čisto nacionalnemu zavodu? Zato, ker se je nekdo drznil posvetiti v Avgijev hlev »mladinske« korupcije!

In kake posledice je imela ta kampanja proti tukajšnji Jadranski banki? Ta nekdanji cvetoči slovenski denarni zavod je bil vsled posledic napadov slovenskih ljudi končno prisiljen, da se je z vsemi svojimi, še vedno par stotilijonskimi vložki in z vsemi svojimi nacionaliziranimi industrijami predal na milost in nemilost belgrajski velesrbski čaršiji! Slovenski delničarji so izgubili svoj vpliv, slovensko narodno premoženje se je zmanjšalo za par sto milijonov.

Ne gre tukaj za strankarsko pripadnost, ne gre tu za to ali ono osebo — ako je to res, kar poroča »Slovenec«, potem so »mladinski« JDS-arski kolovodje zagrešili čin narodne veleizdaje.

Javnost še ve, da je bila l. 1922 proti Jadranski banki v Trstu podana pri italijanskih oblastih denunciacija, češ, da se je z raznimi preknjižbami v banki oškodoval italijanski erar za mnogo milijonov lir. Jadranska banka v Trstu je bila takrat še popolnoma jugoslovanski zavod, v katerem so imeli naši Primorci naložene svoje prihranke za več milijonov lir! In od te denunciacije dalje je pričela Jadranska banka hirati, dokler ni prišla v italijanske roke in končno v konkurz!

»Slovenec« je objavil te očitke proti vodjem SDS že 31. pr. m. »Jutro« in »Sl. Narod«, glasili SDS — na vse to molčita!

Zahtevamo v imenu poštene jugoslovenske nacionalne javnosti, da se zadeva razčisti — do dna!

Ako so razkritja »Slovenca« neosnovana — oddahnili se bomo! Ker, naj si bo kdo še tako zagrizen naš politični nasprotnik, — vendar nam je ležeče na tem, da ostane naše jugoslovansko ime neokrnjeno in čisto. Ako pa so očitki »Slovenca« podprti s fakti in resnični — potem naj krivce zadene ljudska sodba!

stavba za polovico manjša, kakor bi morala biti, zato pa so stroški prav tako veliki.

5. Zasluga dr. Žerjave je, da je nacionalizacija tujih podjetij sicer padla v vodo, da pa so upravna mesta bila nekaterim ohranjena. Skrb za slovensko gospodarstvo je bila pri mladinskih sploh vedno velika. Jadranska banka bi mogla o tem napisati cele knjige. Tekom dveh letne gonje so mladini uspeli, da je Jadranska banka za Slovenijo izgubljena in da je par sto uradnikov brez zaslužka. Mladini znajo namreč dobro reševati tudi uradniško vprašanje.

6. To so pokazali pri uradniški pragmatiki, ko so določili, da postane uradnik definitiven šele po treh letih. Tako imajo bič nad ubogo uradniško paro.

7. Sijajno so se izkazali mladinski generali tudi ob priliki boja za zvezo Slovenije z morjem. V svoji figuri so šli tako nizko, da so prosili kmetice, da v boju odnehajo, da se ne razbije demokratski klub in vladna koalicija. Gospod Drogenik, najnovejša mladinska atrakcija, bi mogel o tej stvari povedati zanimive stvari, če bi jih smel.

8. Ne sme se tudi pozabiti zaslug, ki so jih imeli mladini za javno moralo. Pod vodstvom dr. Žerjave so prvič uveljavili v Sloveniji geslo, da dana beseda ne velja in da ni treba častne besede držati!

9. Ker se ravno sedaj zvišujejo cene kruha, je treba omeniti tudi tozadevno mladinsko zaslugo. Minister Sušnik je dosegel za Slovenijo 40 odstotno znižanje prevoznine za moko in žito iz Banata. Napaka ministra Sušnika je bila, da

je hotel to stvar strankarsko izrabiti. Njegovo napako pa je dr. Žerjav odpravil na ta način, da je sploh ukinil prevozne olajšave za Slovenijo in da je Slovenija s tem letno za 4 milijone dinarjev prikrajšana. Da bi se olajšave ohranile in dovolili tovarni listi s popustom brez izjeme vsem zadrugam in trgovcem, do te modrosti se mladini niso mogli povzpeti.

10. Tudi pri omiljenju stanovanjske bede so se izkazali mladini kot mojstri. V Ljubljani je poštno ravnateljstvo kupilo stanovanjsko hišo in jo spremenilo v nestanovanjsko, v Mariboru pa so isto naredili s Kokoschinegovo hišo, mesto da bi v Ljubljani ko v Mariboru zgradila država novo hišo.

11. Prav posebne zasluge pa si je stekel dr. Žerjav za državljanske svoboščine. Po zaslugi dr. Žerjave vlada v Sloveniji teka svoboda, kakor še nikoli. Kdor tega ne veruje, je portidržaven element, ki se zapre.

Pa naj bo dovolj naštevanja mladinskih zaslug, zlasti še njihovega šefa, političnega velikana dr. Žerjave, ker preskromen je obseg našega lista, da bi mogli vse naštet. Zato prepuščamo besedo mladinski listom in jih pozivamo, da navedejo samo eno pozitivno dejanje dr. Žerjave, samo eno njegovo zaslugo, ki je res samo njegovo delo in ki je bila v korist edinole narodu ali državi in ne njegovi kliki.

Izjavljamo, da se priznavamo premagane, če more mladinski tisk navesti samo eno tako pozitivno delo! Na delo torej gospodje!

Radikalne kandidature v ljubljanskem okrožju — neveljavne.

Z Dolenjskega nam piše: »Tako otroče naivnega kandidata, kakor je dr. Zupanič, pa še ni imela Dolenjska. Vse se mu smeje in vse ga vleče. Spominjamo se še, kako je kot minister ob zadnjih skupščinskih volitvah tako imenitno znal posnemati serenešima iz »Flieg. Blätter«, ko si je pustil izvešati zastave ter si naročal bankete. Možu se vidi, da je bil dolgo let odsoten od svoje domačije. Ne pozna je več, ona pa njega ne. Ljudstvo in njegove današnje šege so mu čisto tuje. Ne vemo, odkod je vzel svoje manire, ne moremo si namreč predstavljati, da bi srbijanski politiki na tak način nastopali. Najbolje označuje njega naivnost, kako se je od demokratov pustil ukaniti za svojo kandidaturu. Ves čas je bil mnenja, da je na drugem mestu in pri vsaki priči nas je zagotavljal, da bo izvoljen takoj za dr. Žerjavom. Le s težavo si je pustil dopovedati, da so demokrati vezali kranjski in logaški okraj, kjer so postavili dr. Kramerja. Tolažil se je potem s tem, češ da je tudi on vezal črnomeljski in novomeški okraj. Morete si misliti, kakšno bo njegovo razočaranje, ko se bo prepričal, da tudi to ne drži, kajti njegovi listi v resnici nista vezani. Dr. Zupanič ima namreč v črnomeljskem okraju drugega namestnika, kakor pa v novomeškem okraju. To pa v smislu zakona ni več vezana lista. Nas radikalne pa ves slučaj tem bolj zanima, ker Zupaničeva kandidatura za radikale tudi drugače ne obstoji. Po statutih radikalne stranke, ki sem jih dobil te dni, sme namreč kandidate po deželi postavljati samo okrožna konferenca. Zupanič ni bil sklical nobene okrožne konference, ampak na migljaj dr. Žerjave samo okrožni odbor, kjer je upal na večino. Na okrožni konferenci bi večino za kako zvezo z Žerjavom nikdar ne dobil. Člani okrožne konference so namreč vsi predsedniki in podpredsedniki vseh krajevnih organizacij in pa okrožni odbor. Zupanič je torej kandidat samozvane in noben radikal niti po statutih, niti pod strankarsko disciplino ni vezan, da ga voli. Isto velja seveda tudi za dr. Sajovica, še bolj pa za g. Šaplo v Ljubljani, glede katerega nas je podučil Radikalni Glasnik, da ga ni imenoval za kandidata Mestni zbor, ki bi bil v to po statutih edini pozvan. Vse te tri takoime-

novane radikalne kandidature so torej ničevne in za radikale neobstoječe. Za pravilne jih ne more proglašati niti Glavni odbor, ker Glavni odbor sme na znanje vzeti le kandidature, ki so postavljene po statutih od okrožne konference, oziroma od mestnega zbora. Ako čitamo v časopisih, da je Glavni odbor te kandidature odobril, je mogel to storiti le v očitni zmoti, da je podrejena organizacija bila ravnala pravilno po statutih.

Radikali si ne pustimo vsiljevati nobenih kandidatur proti volji večine. Za svojo osebo izjavljamo, da ne bomo volil dr. Zupaniča posebej pa še za to ne, ker bi s tem oddal v resnici svoj glas dr. Žerjavu. Da bi pa bili samo priganjanci za dr. Žerjavo, smo slovenski radikali vendar še predobri. Saj ni več daleč čas, ko si bosta radikalna stranka in stranka kateri pripadala Pribečević in Žerjav, zopet v laseh kakor so si bili pred letom dni. Zato bi bilo naravnost na škodo radikalni stranki, ako oddamo glasove dr. Žerjavu in njegovim pomagačem, ki nas bodo čez mesec dni že topli s škorpionji.

Konstatacija.

V zadnjem »Radikalnem Glasniku« je bil natisnjen dopis, ki ga je dne 24. decembra l. l. poslalo vodstvo radikalne stranke načelstvu JDS. Iz tega dopisa moremo kot nepristranski opazovalci konstatirati, da leži izključna krivda, ako ni prišlo do sporazumne liste z JDS v Ljubljani (kar pa po našem naziranju ni nobena škoda), na strani vodstva JDS. Njene zloglasne metode so tudi tukaj preprečile vsak sporazum, pa čeprav je bila zanj na drugi strani dana najboljša volja.

Samo sedanje vodstvo JDS je zmožno česa takega, kakor se je v tem slučaju dogodilo, da sredi tekočih pogajanj ista zaključijo s tem, da samolastno postavi nosilca liste, stranki, s katero se pogaja, pa milostno prepušča namestnika.

ŠE ENA!

Sodišče v Skoplju je razveljavilo sklep policije, ki je prepovedala izhajanje glasila Džemiet. Ni več mesta v Jugoslaviji, ki ne bi znalo za nezakonitosti sedanjih mogotcev in njihovih blamaž. Resnično, kakor da bi bil g. dr. Žerjav povsodi navzoč!

Samo eno pozitivno dejanje pokažite!

Mladinski listi silno radi pisarijo, kako da so poslanci sedanjih opozicionalnih strank samo lenuharili in kako da so nasprotno mladinski poslanci dosegli naravnost čudovite uspehe. Zlasti pa da se je v tem odlikoval g. dr. Gregor Žerjav, minister brez mandata, ki da je tak državnik in politik, kakor ga Slovenec še nismo in tudi ne bomo imeli. In na vse te samohvale in te senilne notice vzklikajo mladinski listi: »Kaj bi se dosegli mladinski poslanci z dr. Žerjavom, če bi jih bilo 21.«

K temu bi pripomnili sledeče: Že v tem, da mladini niti sanjati ne smejo, da bi kdajkoli imeli ne 21, ampak enega poslanca, ki bi bil izvoljen s količnikom že v tem je dokumentaričen dokaz njihove popolne nezmoglosti. Politika, ki jo vodi tak veleum, kakor je dr. Žerjav, in ki ne more med narodom niti toliko prodreti, da bi smel vsaj dr. Žerjav upati na količnik, je obupno žalostna in dokaz totalne nesposobnosti!

»Če bi imeli 21 poslancev«. Treba najprej pripomniti, da »če« ni argument niti za otroke. Sicer pa je mladinska politika tako žalostna, da moremo sprejeti debato tudi na podlagi tega »če«. Poglejmo kaj so mladinski poslanci v resnici dosegli in potem smemo računati, kaj bi dosegli, če bi jih bilo 21.

Ugotoviti je treba v ta namen najprej to, da so bili ti poslanci skoraj ve-

dno na vladi in da so imeli dva ministra celo tedaj, ko so imeli samo tri poslance. Imeli so torej vso moč in so predstavljali Slovenijo, kakor da bi imeli večino poslanskih mandatov.

Kaj so torej dosegli?

1. Upeljali so osemurnik tudi na kmete in kovač, ki je popravil ob 5. zjutraj kmetu voz je bil kaznovan, ker je kršil določbe osemurnika. Gospodje so hoteli biti socialisti, pa so izkazali kot ignoranti.

2. Sijajnih zaslug si je stekel g. dr. Žerjav pri pobijanju draginje. Trgovca je preganjal z vsemi sredstvi in se bahal, da jih bo z bičem ukrotil. Še danes morete čitati v »Uradnem listu« skoraj v vsaki številki, kako sijajno je pobijal g. dr. Žerjav draginjo.

3. V tem oziru je zlasti postal slaven g. dr. Žerjav na kronskem svetu v Ljubljani, ko je v zvezi s Plavšičevo akcijo prepovedal izvoz moke in žita in ko je hotel utrditi dinar s tem, da je v agrarno Jugoslavijo uvažal agrarne pridelke. Ta kapitalna nerodnost je podelila dr. Žerjavu v resnici nesmrtnost.

4. Sijajno je bilo delo dr. Žerjave tudi ob priliki centraliziranja bolniške blaginje. Slovenski milijončki so tudi za vedno odtrčali v Zagreb in na Miklošičevi cesti bodo vzdali v ambulatorij bolniške blaginje spominsko ploščo z napisom: »Po zaslugi dr. Žerjave je ta

Izjava.

Za »Slov. Narodom« je pričapljalo »Jutro« z izmišljeno trditvijo, češ, da sem tudi kot poverjenik za socialno politiko osebno reševal iz svoje odvetniške pisarne prihajajoče prošnje in pritožbe v stanovanjskih zadevah. Naj mu bo isti odgovor kakor »Slov. Narod«. Tudi »Jutro« dopisnik, ki je identičen z onim v »Slov. Narod«, v svoji strahopetnosti nima poguma, da bi se podpisal. Nobene take prošnje ali pritožbe nisem reševal osebno. Kolikor mi je še v spominu, sta v tem času prišle dve ali tri prošnje ali pritožbe na poverjeništvu iz moje pisarne, pa so bile od referenta zavržene.

Povedalo se mi je že pred dvema letoma ob občinskih volitvah ljubljanskih, da se je v tem pogledu šefnalo

za akti v poverjeništvu za socialno politiko, pa niso mogli nič najti. Ali mislite, da bi »Jutrova« gospoda le en dan molčala, če bi mi mogla v resnici kaj nekorektnega dokazati? Sedaj, čez štiri leta, odkar sem bil zapustil poverjeništvu za socialno politiko, pa planejo na dan z — lažjo. Kdo vam jo bo verjel? Volilni maneuver! Še enkrat: je vse zaman, gospoda, ne morete mi blizu. Greh, ki bi mi ga kot poverjeniku za socialno politiko mogel kdo očitati, bi bil morda edino ta, da sem se bil na milo prošnjo dr. Žerjave usmilil g. Adolfa Ribnikarja ter mu prepustil svoje mesto, sam pa sem se povrnil k poverjeništvu za pravosodje.

Dr. Ravnihar.

Svoj poraz so priznali.

Kandidatne liste za ljubljanske občinske volitve je treba vložiti do dne 8. februarja, dan prej ko bodo znani rezultati skupščinskih volitev.

Nehote se mora človek vprašati, zakaj so nastavili mladini, ki edino o teh stvarih odločajo, za zadnji termin ravno 8. februar. Vsak razsoden človek bi vendar dejal, da je edino pametno, če se liste vložijo po skupščinskih volitvah, ko se zna za mišljenje ljudstva in ko je mogoče ustvariti tudi take bloke, da je redno delovanje občinskega sveta zasigurano. Pa ne samo to! Na podlagi skupščinskih volitev bi bilo mogoče doseči sporazum med vsemi strankami, da bi bila vložena samo ena lista in Ljubljano ter strankam prihranjen brezploden voliven boj.

Se zlasti dosti vzroka pa so imeli mladini, da počakajo na rezultate skupščinskih volitev. Njihovi listi pišejo vendar dan na dan, kako da je zmaga g. Mohoriča sigurna in da prideta kot tekmece pri ljubljanskih volitvah v poštevs samo gospoda Korošec in Mohorič. Če bi volitve potrdile prorokovanje mladinskih listov, potem bi mladini z lahkoto dosegli vodstvo v skupnem naprednem bloku, ker na podlagi volilnih števil bi mogli dokazati, da je večina napredne Ljubljane za njimi in da je današnja »Narodna zajednica«, če z odklonitvijo skupnega nastopa z mladino prepusti Ljubljano SLS težko kriva.

Te sijajne prednosti pa mladini nočejo izrabiti. Zakaj? Odgovor je na dani. Ker so mladinski generali prepričani, da bodo pri skupščinskih volitvah dobili manj glasov ko »Narodna zajednica« in

zato po skupščinskih volitvah ne bi mogli tako slepomišiti, kakor pred njimi. Danes še lahko upajo, da prepričajo »naprednjake«, da je edina rešitev za napredno Ljubljano, če nastopijo pri občinskih volitvah vsi naprednjaki skupno in sicer pod vodstvom mladinov. Po 8. februarju je pa to nemogoče in zato se morajo vložiti kandidatne liste še predno so znani rezultati skupščinskih volitev.

S tem so mladini priznali, da nima g. Mohorič nobenega izgleda na zmago, da se bo v Ljubljani bil boj samo med dr. Ravniharjem in dr. Korošcem, oziroma med »Narodno zajednico« in SLS.

Iz tega pa tudi jasno sledi, da je vsak glas, oddan za g. Mohoriča, izgubljen in da bodo vsi oni naprednjaki, ki bi glasovali za »nacionalni blok«, sekriji, če bo ljubljanski mandat padel v roke klerikalne stranke.

Po razpisu ljubljanskih občinskih volitev je torej položaj čist in naprednjaki ne morejo biti v dvomu, kam da morajo oddati svoje glasove.

Vemo sicer, da so imeli gospodje mladini pri razpisu ljubljanskih občinskih volitev svoje posebne spekulacije. Pa kakor vedno, tako se je tudi sedaj izkazala resnica, da so vse mladinske spekulacije zasnovane vedno tako nerodno, da so končno le njim v škodo. Tako tudi sedaj. Mislili so, da bodo intrigirali, pa so priznali, da pridejo v Ljubljani šele na tretjem mestu v kombinaciji in da je poraz njihovega kandidata zapečaten.

Zato ne zametujte svojih glasov in glasujte za »Narodno zajednico«, stranko napredne in poštene Ljubljane!

Volivna borba.

VZTRAJAJTE V BORBI!

Se pet dni in boj je dobojevan. Zadnja faza boja je odločilna, zato podvojite vsi svoje delo, stopnjajte svojo borbenost! Od hiše do hiše, od znanca do znanca mora iti agitacija in vsa nasilna sredstva mogotcev morajo biti zlomljena od našega podrobnega dela! Naj si izmislijo mogotci v zadnjem trenutku še tako sleparske laži, narod mora laž takoj spoznati in zato pomnožite svoje delo. In še eno: Skrbite,

da stori 8. februarja vsak svojo dolžnost!

Vsi na volišče!

V tem znaku mora zmagati Jugoslavija!

Nobenega opravičila ni za tistega, ki bi ostal v usodnem trenutku, ko se določa bodočnost Jugoslavije, doma!

Volitve so tajne in zato vsi na volišče in po svoji vesti oddajte glas za tistega, ki se vam je s svojim delom priporočil!

Javite vsakogar, ki se je pregrešil proti tajnosti volitev. Kdor se pregreši proti temeljnim državljskim dolžnostim, zanj ni pardon!

In pardona tudi ni za one, ki zlorabljajo svojo uradno moč v strankar-

ske svrhe. Ti ljudje škodujejo avtoriteti države, ti ljudje sejejo mržnjo do države, zato nobenega obzira do njih in zato pride po 8. februarju obračun.

Zmaga je sigurna! Glejte, da bo sijajna in zato dne 8. februarja vsi na volišče!

NAVADNA LAŽ.

»Slovenski Narod« pravi, da je podpiral Jugoslovensko zajednico za to, ker je bil mistificiran od Kamenarovića. To je čisto ordinarna laž. »Slovenski Narod« je bil za Jugoslovensko zajednico, ker je naravnost sovražil mladine. Na to sovražstvo pa je takoj pozabil, ko je dobil novega gospodarja in čez noč postal najbolj servilen služabnik onih, katere je smatral za škodljivce slovenskega naroda. — Sedaj pa bi hotel biti »Slovenski Narod« na svojo prodanost še ponosen! Tudi svoje vrste ponos!

VSako SREDSTVO JIM JE DOBRo!

Mladinski generali so iznašli novo sredstvo, da bi škodovali »Narodnemu Dnevniku«. Po trafikah pošiljajo svoje agente, ki pripovedujejo trafikantom, da je »Narodni Dnevnik« zaplenjen in da bodo kaznovani, če ga bodo prodajali. Mestoma so imeli ti agenti tudi uspeh, trafikanti pa izgubo, ker so bili ob do-

biček, ki ga jim donaja prodaja lista. — Sredstvo je vredno mladinske gospode in zato zadostuje, če ga samo na kratko zabeležimo.

JUNAK!

— Koga pa boš ti volil?
— To bom vedel po volitvah.

ZOPET NOVA BLAMAZA.

Razprava proti Androlički je končala s popolno blamazo onih, ki so hoteli s pomočjo te ženske skovati špijsko afero, v kateri bi igrali glavno vlogo člani vodstva HRSS.

DOKAZANA MLADINSKA LAŽ.

»Demokratija« je objavila izjavo Voje Marinkovića, ki v izjavi povdarja, da je odstopil iz izvrševalnega odbora stranke samo zato, ker mu manjka časa, da bi se se redno udeleževal.

CINIKI!

Isti dan, ko je dajal mladinski štab zadnja navodila za razbitje Korošcevega shoda v Ljubljani, je glasilo mladinev napisalo na prvo stran sledeč stavek: »Vlada je odločena za vsako ceno zatreti vse, kar bi oviralo volilno svobodo.« — Gospodje, prekosili ste v nesramnosti sebe in najpredrzejši cinik bi se moral vaše družbe sramovati!

KAJ PA TO?

Nedeljsko »Jutro« piše z velikimi črkami, da pripravlja opozicija volilne nereda in da bi — čujte in strmite! — radičevci hoteli ustaviti volitve. — Vsi vemo, da so bili ravno radičevci tisti, ki so vedno zahtevali volitve. Sedaj pa da bi jih hoteli ustaviti? — Zakaj? Ker so danes močnejši ko prej? — Sigurno je dalje, da bo opozicija pri volitvah zmagala. To potrjujejo najbolj nasilja vladnih strank, ker tisti, ki je v večini, ne rabi nasilja. Sedaj pa prihaja »Jutro« na dan s trditvijo, da hoče opozicija preprečiti volitve. Gospodje, ali bi hoteli poskusiti srečo z znanim trikom tatu, ki kriči: Primite tatu! — Ali ste v svoji reakcionarnosti res že zabredli tako daleč, da mislite, kako bi volitve ustavili? In ali vam ne zadostujejo tudi sedanja nasilja? Slabo stoji vaša stvar, kadar segate po teh obupno žalostnih sredstvih!

G. DROFENIK

se je v nedeljskem »Jutru« na široko razpisal. Vidi se, da je bila mladinska šola za g. Drofenika uspešna, ker v svojem članku g. Drofenik naravnost mojstrsko potvarja resnico. Zaradi tega smatramo za potrebno, da ugotovimo sledeče: Ze leta 1923 je g. Drofenik dokazal, da mu je kmetijski program — figa, vse pa poslanski mandat. Kdor je gledal, kako se je tedaj g. Drofenik pulil za nosilstvo liste, mu je v resnici moralo postati slabo. Smelo smemo reči, da ni SKS še nikdar zagrešila tako napačnega koraka, ko tedaj, ko je postavila g. Drofenigga za nosilstvo liste. Dočim je dobila SKS leta 1920 na Štajerskem še preko 18.000 glasov, jih je Drofenik reducirala s svojim nasilstvom na 4500. Zato se prav veselimo, da bo pomagal g. Drofenik pri letošnjih volitvah mladinom k fiasku! — Da je članek g. Drofenika poln netočnosti je seveda razumljivo. Vendar pa je neoprostljivo, če navaja napačen datum za ustanovni občni zbor SKS, — ki ni bila ustanovljena leta 1920, temveč že leta 1919 in sicer ne po zaslugi g. Drofenigga. — Ker g. Drofenig tako rad sili v javnost, ga vprašamo, če mu naj mi pri tem pomagamo in priobčimo njegove divje govore, ki jih je imel svoje dni proti dr. Žerjavu in mladinom? — Na vsak način je bil tedaj g. Drofenig bolj iskren ko danes, ko je zatajil kmetijski program in se pridružil skupini, ki jo je opetovano javno obsodil kot protikmetško. — Kariera g. Drofenigga je v resnici sijajna in samo čestitamo SKS, da je rešena sitnost, ki jih je g. Drofenig delal stalno!

NOBLESA

je privilegij mladinskega tiska. Tako čitamo v nedeljskem »Slov. Narod«: Le dr. Ravnihar je tako omejen. »Fej dr. Ravnihar!« in slične psovke. Da se »Slovenski Narod« take argumentacije ne

sramuje, se ne čudimo. Radovedni pa smo, kako jo morejo prenesti inteligenti, ki smatrajo »Slov. Narod« kot svoje glasilo.

ZMAGA!

Korošcev shod v Ljubljani je bil razbit, Davidovičev v Zagrebu pa prepovedan. Vsa Ljubljana bo sedaj volila mladine, ves Zagreb pa Pribečeviča — če ne bo dež!

Kjer kandidira g. Lazica Marković...

V Hercegovini je nosilec radikalne liste g. Laza Marković, sedanjí podšef stranke in eden glavnih krivcev, da je radikalna stranka pozabila na svojo tradicijo. Odpor med prebivalstvom je proti Lazi Markoviću velik in opetovano so bili njegovi shodi že razbiti. Zato je pričel Marković uporabljati nasilje in sicer v tako popolni meri, da je lahko na svoje »uspehe« ponosen. Njegov zvesti pomočnik, oziroma bolje rečeno sluga, pa je mostarski veliki župan Janičlje Krasojevič.

Ko je bila obznana proti HRSS objavljena, je dal Krasojevič izvesti takoj obširne hišne preiskave. Ker so bile te preiskave brezuspešne, je bil Krasojevič ves iz sebe in je dal ljudi zapreti po 10 do 14 dni, ker so pri njih našli »protidržavne« spise kakor »Razgovori o kmetijskih zadrugah«. Pritožbe proti temi zapornim kaznim so bile rešene v enem popoldnevu in seveda vse obsodbe potrjene. Ta rekordna hitrost uradne resitve je naravnost zadivila svet.

Orožnikom je Krasojevič ukazal, da aretirajo po deželi vse, kar je bilo v HRSS. Orožniki so nalog vestno izvršili in mostar je bil tako prenapolnjen z aretiranimi kmeti, da so jih morali v masi spuščati domov.

Krasojevič pa s tem še ni bil zadovoljen, temveč je šel korak dalje. Osmim trgovcem je dal lokale enostavno zapreti. Ko so trgovci zagrozili, da se bodo pritožili na sodišče, je Krasojevič spoznal svojo napako in jo popravil na ta način, da jim je vzel koncesijo, ker »da ne uživajo več zaupanja oblasti«.

Ampak g. Krasojevič ni bil zadovoljen. Na podlagi člena 18. zakona o zaščiti države je odstavil g. Derventa Hadžiomana kot ravnatelja Okrožnega zavoda za varovanje delavcev. Ni treba povdarjati, da ni imel veliki župan Krasojevič za odstavitev nobene pravice, ker je Okrožni urad avtonomen zavod in morejo biti njegovi uradniki odpuščeni le na podlagi disciplinarne preiskave, ki jo izvrši zavod sam.

Vse nasilne odredbe Krasojeviča pa niso dosegle svojega namena, ker je sedaj Hercegovina še bolj proti sedanjim mogotcem, kakor prej. Vsaka aila rodi odpor in 8. februarja bo dan obračuna za nasilnost.

VOJVODA BIRČANIN ZA DAVIDOVIČA.

Ker bi se pri nas tako zelo rado zlorabilo idealizem nacionalistov, da bi delali tlako za nacionalni blok, pa čeprav je jasno, da bi bila s tem samo kompromitirana nacionalna misel, spominjamo vse nacionaliste, da je prišel kot najozbiljnejši prijatelj Davidoviča v Zagreb tudi čelnik četniške organizacije vojvoda Birčanin. Naj prevdarijo oni nacionalisti, ki se slede frazam nacionalnega bloka, če je proti nacionalni misli tisti, ki ga priporoča vojvoda Birčanin.

KANDIDAT, KI RAZPOLAGA Z OROŽNIŠTVOM.

Srežki kandidat samostojne demokratske stranke dr. Srdjan Budisavljevič je dal v Plaškem aretirati dva kmeta, Dana in Dušana Kusanovića, ker sta bila njegova nasprotnika. Ker so kmeta kasneje izpustili, je dal srežki kandidat ponovno oba aretirati in se je pri tem izkazal s pooblastilom, da sme po svojem prevdaru uporabljati orožništvo. — Tako je pravilno! Vsak kandidat naj dobi posebno orožniško asistenco in kdor bi delal g. kandidatu sitnosti ali ne bi hotel njemu verjeti, tega se naj enostavno zapre! Bo vsaj mlr! Svobodomiselci volite nacionalni blok, ki take razmere uvaja!

Davidović v Zagrebu.

»Ne gre za osebe... Osnovni temelji spoznanja so svoboda, pravica in enakost.

V soboto popoldne je prišel v Zagreb Ljuba Davidović. Peron je bil prenapolnjen publike, ki je navdušeno pozdravljala Ljubo Davidovića, čeprav je policija izjavila, da ne bo trpela nobenih manifestacij. Davidović je prišel v spremstvu vojvode Bircanina in demokratskega kandidata za mesto Beograd dr. Popsa. Ko se je Davidović pozdravil in seznaill s predstavniki demokratske stranke v Zagrebu, je odšel v mesto. Pred kolodvorom je bila velikanška množica, ki je navdušeno klicala: Zivijo Davidović! Policija je pričela takoj manifestante razganjati. Skupina Pribičevićevcev je skušala demonstrirati, pa ni s svojim poskusom uspela. Skupino, ki je spremljala Davidovića, je policija dvakrat s kordonom pretrgala. Za vsako ceno je hotela policija preprečiti, da bi svet videl, da je Zagreb za Davidovića. Namera policije je spodletela, ker so celo z oken pozdravljali Davidovića.

Zvečer je bila seja centralnega odbora demokratske stranke. Seje so se udeležili demokrati iz vseh krajev Hrvatske in Slavonije. Po pozdravu dr. Pavelića se je zahvalil za sprejem Davidovića, ki je med drugim dejal: Vedno je vesel, kadar more priti v Zagreb. Sporazuma ni treba vezati na posamezna imena. Ne gre za sporazum oseb... Osnovni temelji sporazuma so svoboda, pravica in enakost. Te ideje ne more nihče zrušiti. Policija prepovedala že dovoljen shod.

Ko je dovršil Davidović svoj govor, je bil pozvan dr. Petričić od nekega gospoda, ki mu je izročil odlok policije, da je javni shod prepovedan, pa čeprav je bil dne 29. I. že dovoljen. To pa vsled tega, ker je izdala demokratska stranka plakate, na katerih so naslikane vislice, na katerih visita g. Pašić in Pribičević. Svojo prepoved utemeljuje policija tudi s tem, ker so se ob prihodu Davidovića že vršile demonstracije in se je torej bati, da pride ob priliki shoda do novih.

Ko je slišal Davidović za prepoved shoda, je bil iznenaden in dejal je:

»V čast jim je to! Nikdar jim ni zadostil sile!

Shod se je pozneje kot zaupniški sestanek vseeno vršil in policija je bila za eno blamažo bogatejša.

NI NASILJA!

Okrožni načelnik v Varaždinu je odredil, da se ima čitalnica »Seljačke sloge« zapreti. Čitalnica je nepolitično društvo in ima samo prosvetne namene. Kljub temu ta odredba. Ampak nasilja v Jugoslaviji ni, ker pravi tako »Jutro«, kateremu vsakdo, ki zna obračati plašč po vetru, brezpogojno veruje.

RESNICA O TOMLJENOVICU.

»Jutro« je poročalo, da je kandidat demokratske stranke v Sušaku, bivši hrvatski ban pobegnil in da ne vedo niti njegovi pristaši, kje da se nahaja. Vest »Jutra« je podla laž. Dr. Tomljenovića je napadla na shodu na Krimeji pod vodstvom policijskega agenta Manojlovića tolpa sam. demokratskih plačancev in ga z vzklikom: v imenu zakona težko ranili na glavi in na nogi. Niti en napadalec ni aretiran, pa kako bi tudi bil, ko pa vlada sedaj popolna svoboda za one, ki razbijajo shode opozicije.

KAM NAJ TO PRIVEDE!

Sodniki zagrebskega sodišča so soglasno protestirali proti imenovanju g. Bujanja za podpredsednika zagrebskega sodišča, ker se je imenovanje izvršilo brez znanja banskega stola in sedmorice, kakor to zakon izrecno predpisuje.

Zgodovina uči, da je vsaka država propadla, v kateri je zakon izgubil svojo veljavo. Nihče drug pa ni tako zelo dolžan, da zakon spoštuje, kakor ti, ki ima eksekutivno oblast v rokah. Pri nas pa vidimo, da nihče tako zelo ne tepta zakona, kakor oni, ki imajo danes vso oblast v svojih rokah. In kljub temu, da doživljajo dnevne blamaže, da mora sodišče vsak dan razveljaviti kak njihov ukrep kot protizakonit, kljub temu še vedno rujejo proti neodvisnosti

sodišč in sodnikov, ki je predpogoj zakonitosti.

Poznamo sedanje mogotce predobro, da bi se čudili, če se ne ustrašijo tudi pred najbolj napačnim korakom. Igrajo vse na zadnjo karto, kot pravi pustolovci. Toda razumeti ne moremo onih idealnih nacionalistov, ki so tako zaslepljeni, da podpirajo te ljudi. Ali mar ni jasno ko beli dan, da tisti, ki je proti neodvisnosti sodišč, nima čistih namenov? Ali ni več ko gotovo, da je tisti, ki ruši temelje zakona, proti državi!

Nacionalisti, vsi kakor en mož proti vsem, ki ne spoštujejo zakona. Jugoslavija bo velika in močna, če bo velik in spoštovan zakon. V nasprotnem slučaju jo zadene usoda, ki je zrušila še vsako državo, v kateri je izgubil zakon svojo veljavo.

In kdor podpira rušitelje zakonitosti, ta je sam med grobokopi države!

»JUTRO« GROZI.

Odkritja, ki so jih prinesli opozicijski listi o mladinih, so spravila gospode iz ravnotežja in sedaj groze, da se bodo kruto maščevali, če ne prenehajo opozicijski listi s svojimi odkritji. Gospodje, vaše grožnje ne učinkujejo več! Mi čisto dobro vemo, da se boste maščevali, samo če se boste mogli. Zato smo na vaše maščevanje dobro pripravljeni. Povedati pa vam je treba tudi to. Bili so časi, ko so bili vaši nasprotniki tako naivni, da so verjeli vašim sladkim besedam in da niso udarili, ko so mogli. Te obzirnosti in dobrosrčnosti je sedaj konec in boj se bo vodil proti vsem tako dolgo, dokler ne boste popolnoma na tleh. Z besedolomci ni nobenega kompromisa, do nasilnih ni nobenega obzira in zagovornikom korupcije velja neizprosno boj! In sedaj, gospodje: maščujte se, ker 8. februar trka že na vrata!

SVOBODOMISELNI NAC. BLOK.

Glasilo nacionalnega bloka v Subotici, »Nova severna pošta« piše v debelih črkah, da je treba vsled Olshausenove intervencije takoj razpustiti nemško in madžarsko stranko. To da je nauk atenuata na posl. Krafca. Svetujemo »Novi severni pošti«, da ne ostane pri polemičarskem predlogu. Ni zadosti, da se nemška in madžarska stranka prepovešta, temveč izdati je treba nov volivni zakon, po katerem imajo volivno pravico samo tisti, ki glasujejo z vlado. V tem slučaju seveda tudi Nemci in Madžari. Tako bomo imeli volitve vsaj vsake štiri leta in rešeni bomo vseh političnih prepričav za vedno. Upam, da bo naš predlog »Nova severna pošta« v polnem obsegu usvojila in da ga bo g. Pribičević v celoti izvedel. Zakaj neki niso že preje prišli na to misel, pa ne bi moral g. Žerjav sedaj obupovati nad svojim mandatom.

MARIBORČANI, ČITAJTE!

Pribičevićeva »Reč« poroča o shodu Bože Markovića sledeče:

»Z veliko reklamo in silnimi plakati je sklical včeraj profesor Boža Marković shod dovidovičevcev. Udeležilo se ga je v vsem okoli 120 ljudi, ki so poslušali Markovičev govor kakor nagrobni govor. S tem neuspehim shodom so doživeli Davidovičevci ogromen fiasko. Boža Marković se po neuspehu v Sloveniji vrača v Zagreb.

Pa recite, Mariborčani, če niso gospodje mladini patentirani lažniki.

KAKO BO VOLIL ZAGREB?

Zagreb ima 32.742 volivcev, za 6230 več kot leta 1923. Volišče je 33 in bo na vsakem volilo samo 1000 oseb. Pri zadnjih volitvah je volilo samo 60% volivcev; sedaj se računa, da se udeleži volitve najmanj 80%. To se sklepa vsled neprimerno večjega zanimanja za volitve kot leta 1923. Kandidatnih list je vložilnih 9. Količnik bo znašal najbrž 7000. Razen dr. Trumbića najbrž ne doseže noben drug kandidat količnika. V tem slučaju dobi dr. Trumbić oba mandata, kakor je osvojil leta 1923 oba mandata Radić. V slučaju pa, da ne dobi niti ena lista količnika, potem je verjetno, da bo dobil drugi mandat Frankovec Hrvoj.

Kdo ovira skupen nastop naprednih strank?

Ko so bile meseca avgusta na vidiku občinske volitve v Ljubljani, bili so nekoga dne sklicani zaupniki JDS v Kazino, da zavzamejo svoje stališče. Po precej viharini debati se je sklenilo z veliko večino glasov, da mora vodstvo JDS doseči za občinske volitve za vsako ceno sporazum z ostalimi naprednimi strankami glede skupnega nastopa Glasovi so šli celo tako daleč, da mora, če treba, žrtvovati JDS tudi osebe svojega vodstva. Naloga, da vodi oficijelne razgovore z NSS, z dr. Ravniharjevo skupino, SKS in s socijalnimi demokrati, se je poverila dr. Pucu. Ta sklep zaupnikov JDS pa očitno gotovim osebam vodstva ni bil povšeči, kajti dr. Puc se ni obrnil glede sporazuma do vodilnih oseb posameznih strank, katere edine so bile kompetentne o tem razpravljati. Ker so tudi ostale stranke želele, da bi prišlo do sporazuma in da bi se odpravil madež, ki ga je zagrešila v slovenski politiki uprav napredna stranka, je ob neki priliki sklenil odbor Jugosl. Zednice soglasno, da je pripravljen, da

se z Jug. demokratsko stranko rangovarja glede skupnega nastopa pri občinskih volitvah, toda le pod pogojem, da se izvrši poprej rehabilitacija dr. Ravniharja od strani JDS. Ko se je ta sklep dr. Pucu sporočil, je on izjavil: »Spor z dr. Ravniharjem za našo stranko zaenkrat ni aktualen, to vprašanje se bo rešilo ob priliki državnoborskih volitev.« Ko so se čez nekaj časa ljubljanski zaupniki JDS v Kazini zopet sestali, da bi slišali poročilo dr. Puc glade pogajanj, se dr. Puc tega zborovanja ni udeležil. Da bi se razburjenost zaupnikov pomirila, je Likozar na široko in dolgo izjavljal, da je sporazum že dosežen. — Kako pa hoče sedaj SDS rešiti in spraviti z dnevnega reda spor z dr. Ravniharjem, je pa najlepši dokaz to, da mu je postavila protikandidata, da razbija njegove shode in ga še naprej blati po svojem časopisju. — Ljubljanski volilci, ki čutite in ločite, kaj je nepoštenost, sramota in lopovstvo, dajte izraza pravici dne 8. februarja s tem, da volite dr. Ravniharja.

Dnevne vesti.

Vse cenjene naročnike nujno prosimo, da nam takoj javijo, če ne prejema »Narodnega dnevnika« redno. Le na ta način nam bo mogoče, da odpravimo vse nedostatke in da v kali zatremo vse nakane naših nasprotnikov, ki se ne sramujejo tudi najbolj nečednih sredstev, samo da bi »Narodni Dnevnik« zatrli. Upamo, da bo po 8. februarju, ko bo zapihal v Jugoslaviji osvežujoč pomladanski veter tudi v javnem življenju dostavljanje »Narodnega dnevnika« v redu in da ne bodo imeli naši naročniki nobenega vzroka več za pritožbo.

Prosimo vse cenjene naročnike, da naš težaven položaj uvažujejo in da nam ohranijo svojo naklonjenost.

Uprava »Narodnega dnevnika«.

— Znamenje časa. Orožniki ter nižji državni uradniki so nam začeli vračati list z izgovor, da se za politiko ne zanimajo. Razumemo popolnoma njihov položaj in zato jim ne zamerimo. Pač pa rečemo: Ubogi državni nastavljenici, katerim se ne daje niti toliko, da bi mogli spodobno preživeti sebe in rodbino in katerim se sedaj jemlje še miselna svoboda. Se večja reva pa naša toliko preizkušena domovina, ki izgublja vsled takega nesvobodomiselnega in nizkotnega postopanja sedanjih mogotcev z državnimi nastavljenici svoje najboljše uradnike, da je državna uprava od dneva do dneva slabša. In vi nacionalisti, ki podpirate sedanje mogotce, ali res ne mislite, da se s poslabšanjem uprave, rušijo temelji države? In vi nacionalisti morete podpirati ljudi, ki jemljejo drž. nastavljenecem svobodo prepričanja?

— Polomije »nacionalnega bloka« na Gorenjskem. Preteklo nedeljo so počastili Gorenjsko s svojim obiskom gospodje dr. Kramer, Ribnikar in ravnatelj Jug, da agitirajo za nacionalni blok. Imeli so slab dan, sila slab dan, ker kamor so prišli, povsod so doživeli blamaže. V Gorjah se je pričela, na Bledu se je nadaljevala in v Radovljici je bila zaključena blamaža. Ljudje niso o nacionalnem bloku niti slišali hoteli, pa čeprav se je g. Ribnikar na vse mogoče načine trudil, da bi bil ogorčen. Prepričati je treba, da so se vsi govorniki spravili predvsem na g. Pucja in to dokazali, da je protiklerikalnost nacionalnega bloka neresna. Najveličastnejši je bil shod gospodov mladincev na Bledu — ko je pet govornikov poslušalo celih pet poslušalcev. Da niti teh pet niso mogli prepričati, je pač višek govorniškega talenta. Da so bili shodi res sijajna blamaža, je potrdilo tudi »Jutro«, ki ni zapisalo o shodih niti besedice, pa čeprav so priredili shode duhovni generali.

— Umetna ogorčenost. »Jutro« se dela ogorčeno, ker je dr. Ravnihar razkril doslej nepoznano dejstvo, da je on kot poverjenik za pravosodje predlagal v pomilostitev dr. Žerjava. »Jutro« pa ne pove, da je bila ta konstatacija le reakcija na »Jutrova« očitjanja dr. Ravniharju, češ da kot poverjenik ni bil postopal ko-

rektno. Jasno je, da bi brez tega napada s kolom tudi ne bilo Ravniharjeve parade, ki je kljub delikatnosti zadeve še vedno milejša, kakor pa brezobrazni »Jutrova« napad. Naj se torej Žerjav zahvali svojem prijatelju v »Jutrovem« uredništvu, ki je na lepem izzval ta mučni incident. »Jutro« pa naj si napiše za ušesa: Kar nočeš, da se tebi ne pripeti, tudi drugemu ne stori!

— Prejeli sm osledeče pismo: Velecenjeni gospod urednik! Kot obrtnik, kateremu je mnogo na tem ležeče, da se izogne vsakemu političnemu boju, obračam se na Vas z vljudno prošnjo, da bi popravili Vašo notico »Ni nasilja«, objavljeno dne 31. januarja 1925, v toliko, da sporni predmet med menoj in družabnico Aloma Company, Slavensko banko, ni bil političnega, temveč trgovskega značaja. V upanju, da boste moji prošnji ustregli, se vam za vašo uslugo vnaprej zahvaljujem in beležim z odličnim spoštovanjem Alojzij Matelič, reklamni podjetnik v Ljubljani. — Gornje pismo smo objavili dobesedno samo z ozirom na gospoda Mateliča ter iz istega vzroka po možnosti ne bomo iskali polemike v tej stvari. Pripomnimo pa, da bi na podlagi zbranega dokazilnega materiala lahko mirne vesti polemiko nadaljevali.

— Tečaj za izpite na meščanskih šolah, ki ga priredi Udruženje jugoslovanskih narodnih železničarjev, se odprvi v torek 3. februarja 1925. Ker je število že priglašeni za en tečaj previsoko, se bodo priglašeni razdelili na dva tečaja. Zato pa sprejmemo še kakih 20 novih. Stroški se ne zvišajo. Kdor se želi vpisati, naj se zglati v torek (3. februarja) ali najkasneje v sredo (4. februarja) v naših prostorih, Ljubljana, Gradišče 7. V tečaj se morejo vpisati seveda tudi taki, ki niso člani našega Udruženja. — Pokrajinski odbor UJNZ.

— Na koncertu pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ki bo v sredo, dne 4. februarja v Unionski dvorani se med drugim izvajata tudi 6 ženskih dvospevov s štiričlennim klavirskim spremljevanjem. Čehi prištevajo te dvospeve med najboljše dela cele češke glasbene literature, ter so v resnici pravi biseri, polni prelepih melodij. Njihov avtor Josip Suk, učenec in zet slavnega Dvoraka, je danes ravnatelj praškega konservatorija in eden najplodovitejših, pa tudi najslavnejših sodobnih čeških komponistov. Napisal je veliko število raznih skladb in je danes poleg Vitešlava Novaka vodnik čeških modernih komponistov. Predprodaja vstopnic v torek in sredo v Matični knjižarni.

DROBNE VESTI.

Pogajanja z Italijo, ki bi se imela pričeti dne 3. februarja, so odložena na 15. februar.

Zinovjev v nemilosti. Trockij je zapustil Moskvo. Takoj po njegovem odhodu je bila na njegovem stanovanju izvršena od Čeke hišna preiskava. V sovjetskih krogih se govori, da bo po Trockem na sličen način odstavljen tudi Zinovjev.

Ehumenski pitriarh je bil od Turkov iz Carigrada izgnan. Vsled tega je zavlada ostra napetost med Turki in Grki.

— Za pruskega ministrskega predsednika je bil zopet izvoljen socialni demokrat Braun, ker niso komunisti glasovali za kandidata opozicije, ki je pripadal nemški nacionalni stranki.

Jack London:

(2.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

Beli mož pa je zopet odjahal ven v soparno vročino. Krepko se je oprijel črnevega tilnika in se globoko oddahnil. Toda zdelo se je, da so mu pljuča slabela v mrtvem zraku, zato je sklonil glavo in dremal, dokler ni došel do doma. Vsak napor volje mu je bil mučen in vendar je bil neprestano primoran napenjati svojo voljo. Črncu, ki ga je bil nosil, je dal požirek močnega žganja. Nato pa mu je prinesel Virburi, deček, ki mu je streget doma, sublimat in vodo in s tem antiseptičnim sredstvom se je temeljito umil po vsem telesu. Potem je vzel prašek chlorodyna, otipal svojo žilo, si vtaknil v usta toplomer kot smodko ter se s pridušenim vzdihom vlegel na divan. Bilo je sredi popoldneva in ta dan je bil že tretjič dovršil svoj obhod. Poklical je slugo.

— Vzemi ono veliko reč in oglej se po Jessii.

Deček je prinesel na verando dolg daljnogled in je jel motriti morje.

— Eno dvojadrenico videti daleč — je oznanil Morda je dvojadrenica Jessie. —

Beli mož se je veselo oddahnil.

— Če videti Jessie, potem dobiti pet kosov tobaka. — je rekel.

Nekaj časa je vladala tišina in ves ta čas je čakal z napeto nestrpnostjo.

— Morda je Jessie, morda je kaka druga dvojadrenica. — se je oglašil deček jecljaje in kakor bi dvomil.

Beli mož je zlezel na kraj divana in zdrsnil s kolena na tla. Opiraje se ob stol se je postavil na noge. Držeč se še vedno stola in opiraje se obenj z vso težo svojega telesa, ga je porinil do vrat in nato ven na verando. Znoj, ki ga je povzročil ta napor, mu je lil po obrazu in se pojavljal na

rami pod srajco. Posrečilo se mu je sesti na stol in tam je počival nekaj časa skoro nezavesten. V par minutah pa si je opomogel. Dečko je držal konec daljnogleda, ki je bil oprt ob prečnico na verandi, belokožec pa je opazoval morje. Končno je zagledal bela jadra dvojadrenice in jih je jel motriti.

— To ni Jessie, je rekel popolnoma mirno. — To je Malakula.

Premenjal je stol, ter se je udobno razprostrl v velikem ladijskem naslonjaču. Tristo čevljev od hiše je udarjalo morje z lahnimi vali ob breg. Na levi je videl belo črto razpenjenih valov, ki so označevali pečine v reki Balesuni in za njo je opazil razčlenjene obrise otoka Save. Naravnost pred njim za dvanajst milj široko ožino je ležal otok Florida in bolj na desno, v nejasni daljavi je razločil del otoka Malaite. Ta otok je bil domovina divjakov, ognjišče umorov, ropov in ljudožrevec. Na tem otoku je bil nabral onih dvesto mož, ki so delali na njegovih plantažah. Med njim in obrežjem je bil iz ločja spleten plot, ki je tvoril mejo okrog hiše. Vrata so bila nastežaj odprta in poslal je črnca, da jih je zaprl. Pred plotom je rastlo par visokih kokosovih palm. Na obeh straneh ceste, ki je vodila k vratom, sta stala dva visoka droga za zastave. Bila sta postavljena na umetnih, deset čevljev visokih gričkah iz ilovice. Podnožje vsakega droga je bilo obklopljeno s kratkimi, belo pople-skanimi količki, ki so bili medseboj zvezani s težkimi verigami. Droga sta bila podobna ladijskim jamborom in sta bila opremljena s palicami, zaponkami, prečnimi vrvmi, palicami in lanci za dviganje zastave. S prečnice na enem drogu sta ohlapno viseli dve zastavi, ena z modrimi in belimi četrkotki, druga pa je bila ozka in dolga ladijska zastava bele barve z rdečim krogom na sredi. To je bil mednarodni signal nevarnosti.

Na oddaljenem koncu plota je sedel jastreb. Mož ga je opazoval in videl, da je ptič bolan. Rad

bi bil izvedel, če je ptič tudi tako hudo, kakor njemu in nekaj časa ga je zabavala nejasna misel, da ima tovariša v trpljenju. Pa se je zopet vzrav-nal in odredil, naj pozvone z velikim zvoncec v znamenje, da naj delavci na plantažah prenehajo z delom in odidejo v svoje barake. Nato pa je zopet zajahal svojega nosača in izvršil svoj zadnji dnevni obhod.

V bolnici je našel dva nova slučaja. Dal jima je ricinovega olja. Potem pa si je čestital. Ni bil to najslabši dan. Umrli so samo trije. Pregledal je še sušilnico kopre,* kjer je bilo delo v polnem teku, in preiskal barake, hoteč se prepričati, če niso v njih skriti bolniki, ki bi se upirali naredbam o izolaciji. Ko se je vrnil domov, je poslušal še poročila paznikov in odredil vse potrebno za prihodnji delovni dan. Sprejel je tudi še paznika čolnov, ki mu je prišel zvečer kakor običajno poročat, da so ribiški čolni potegnjeni na breg in zaklenjeni na ključavnice. Ta previdnost je bila zelo potrebna, kajti črnec je neprestano mučil strah in če bi pustili zvečer čolne na obrežju, bi to pomenilo, da bi do jutra izginilo najmanj dvajset črnih delavcev. In ker je vsak črnc vreden trideset dolarjev ali pa nekaj manj — cena se je ravnala po tem, kako dolgo so že delali — bi plantaže na Berandi seveda težko prenašale take izgube. Vrh tega pa ribiški čolni na Salamonskih otokih niso bili baš poceni in smrt je vsak dan zmanjševala delavski kapital. Pred tednom je zbežalo sedem črnec v pragozd, štirje od njih so se vrnili, ker jih je popadla mrzlica in se niso mogli ganiti. Vrnili so se s poročilom, da so nadaljna dva gostoljubni divjaki pobili in khej-khejali.* Sedmi mož pa je bil še vedno odsoten in pravilo so, da se potika po obrežju in gleda, kako bi ukradel kanoe, na katerem bi mogel dospeti domov na svoj rodni otok.

* pojedli.

(Dalje prih.)

* posušena jedra kokosovih orehov.

Serum proti ošpicam.

Ni še mnogo let, kar so prvi uporabljali tak serum Francozje; r. Degwitz v Monakovem pa je v zadnjih 6 letih točno izdelal metodo njegovega pridobivanja in uporabljanja. Ošpice v splošnem niso težka nalezljiva bolezen, vendar pa utegnejo imeti v posameznih primerih tudi prav hude posledice. Zlasti nevarne so malim, rahitnim in pa takim otrokom, ki imajo v sebi že kal tuberkuloze in škrofuloze. Najnevarnejše so pa v detjih bolnicah in detjih domovih, kjer se otroci, oslabiljeni od ošpic, medsebojno nalezajo drug od drugega že vseh mogočih drugih bolezni, ki jim povzročajo dolgotrajno biranje ali smrt.

Od dneva, ko se otrok ošpic nalezje, pa do dneva, ko se pojavijo prvi znaki obolenja, poteče 10—11 dni. Ako se v prvih 6 dneh te takozvane inkubacijske dobe injicira otroku serum, se otrok s sigurnostjo obvaruje pred obolenjem, kvečjemu se pojavijo ošpice v tako mili obliki, da se komaj spoznajo. Serum se pridobiva iz krvi otrok, ki so ravno ozdraveli po ošpicah in ki so drugače popolnoma zdravi. Množina krvi, ki se v to svrhu otroku odvzame, je malenkostna (največ 60 gramov) ter se otroku to sploh ni ne pozna. Tudi v Ljubljani imamo že večje število plemenitih otrok, ki so s privolenjem uvidenih staršev žrtvovali nekoliko svoje krvi, da pomagajo ohraniti zdravje drugim, nesrečnejšim otročičem. Pridobivanje seruma proti ošpicam je organiziral zavod za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani s sodelovanjem otroškega oddelka splošne bolnice (otroške bolnice), drž. hig. zavoda in stalne bakt. stanice. Dragoceni serum se

bo uporabljal pred vsem v otroških internatih, bo na razpolago pa tudi uradnim zdravnikom za njihovo službo in privatnim zdravnikom za njihove paciente. In event. dohodkov od strani privatnih zdravnikov nabavila se bodo darila otrokom, ki so darovali svoje kri.

To in ono.

Iz madžarskih »višjih« krogov. Budimpeštanski veleposestnik in bankir baron Julius Madarassy-Beck se je leta 1913 od svoje soproge sodnijsko ločil. Glasom notarske pogodbe je imel plačevati svoji bivši soprogi za dve hčerki, ki jih je imel z njo, mesečno alimentacijo v znesku 1500 zlatih kron. Ko je prišla devalvacija si je mislil »skavali« Madarassy »krona je krona in ni hotel zvišati alimentacije. Vsi tedi tega ga je njegova bivša soproga tožila. Sodišče je »gentleman« obsodilo na plačilo zneska 15 milijonov kron mesečno. Gospod baron pa s to sodbo ni bil zadovoljen. Pritožil se je na najvišje sodišče in izjavil, da ni pripravljen plačati več kakor 1 milijon kron mesečno. Te dni je bila obravnava in vzkliko sodišče je baronov vzklik zavrnilo ter potrdilo prvostopenjsko sodbo, tako da bo moral baron Julius, eden izmed najbogatejših madžarskih magnatov posesti v žep, plačati sodne stroške in odšteti vsak mesec 15 milijončkov, ako ne bo hotel, da ga obišče eksekutor.

Nasilstva Ku-Klux-Klana. Amerikanski fašisti zopet rogovilijo: Mesto Herrins v Illinoisu izgleda kakor vojno taborišče. Kljub temu, da je mobilizirana nacionalna garda in vsa policija, se vlačijo stotine oboroženih članov Ku-Klux-Klana po ulicah in njihovo število raste nenehoma. Velika množina teh ljudi je naskočila ječe, kjer se de njihovi aretirani tovariši, katere straži močan vojaški oddelk, oborožen s strojnimi. Energični nastop straže jih je sicer za

enkrat prestrašil pred ponovnimi poskusi, da bi osvobodili aretirance, vendar se ne ve, kaj še pride. Kravalizirani so začeli radi dramatičnega incidenta: V soboto se je napotil Glen Young, vodja Klanov z oboroženo množico po mestu, da poišče Ora Thomasa, vodjo antiklanskega gibanja. Young, ki ima že 22 umorov in ubojev na vesti, je zagledal svojega nasprotnika pri vratih občinske gostilne. Pomeril je, ustrelil in zgrešil. Thomas je odgovoril z revolverjem in Young se je zgrudil v prsi zadet na cestni tlak. Youngovi pristaši so začeli nato, da masnejejo smrt svojega voditelja, streljati na ljudi po celem mestu.

Močan potres na Madžarskem. Dne 31. januarja par minut po osmi uri je bil v Erlauu na Madžarskem močan potres, ki je povzročil med prebivalstvom veliko paniko. Poškodovanih je mnogo hiš, podirali so se zidovi, dimniki in strehe. Stolp stare minoritske cerkve se je nagnil. V uradih so nehali takoj delati, na šolah so vstavili pouk. Ena oseba je bila poškodovana. Škoda se ceni najmanj na eno milijardo. Tudi v nekaterih drugih mestih so čutili potres, vendar ni povzročil razen v Erlauu nikjer posebne škode.

Pribežališče morilec je postala sedanja Madžarska. Septembra meseca lanskega leta je aretirala budimpeštanska policija na zahtevo monakovske bavorskega fašista Otto Bauera, ki je umoril leta 1921 v Monakovem vzgojiteljico Marijo Zandmayer in natakarka Johanna Hartaiga. Po dolgem obotavljanju je Bauer svoje dejanje priznal. Madžarsko justično ministrstvo pa vseeno noče Bauera izročiti nemškemu sodišču, ker da je zagrešil Bauer političen umor. Na podlagi te razsodbe madžarskega sodišča je bil Bauer izpuščen.

Širite „Narod. Dnevnik“.

Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Zeleznikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a

znanka

Gritzner in Adler

za rodbino, obri in industrijo

Ljubljana

Pouk v vezen u brez lačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telef. n. 913 Na malo

V plombiranih vrečah
po 50 kg
razpošilja najceneje
la angl. kovaški premog
la angleški koks
la angleški premog

trgovina s kurivom
DOM. ČEBIN, Ljubljana
Wolfova ulica štev. 1/II.
Skadišče: Metelkova 19.

DOBAVEJA: vse domače premoge,
drva in ogelje najugodnejše.
Na drobno. Na veliko.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje,
modno blago, pletenice, žepne robce, ščetke, sukanec, toaletno blago.
Telefon 915

Oglasi

v „Narodnem Dnevniku“
so imeli vedno
uspeh.

Uprava „Narodnega Dnevnik“ sprejme več
raznašalcev.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

10.000.000— Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše.

... Posojila daje le proti popolni varnosti na vknjižbo in poroštvo. ...